

ترک فعل؛ جرم دنیوی، وبال اخروی

کم‌کاری در اسلام گناه کبیره محسوب می‌شود

سپهرغرب، گروه متن زندگی – عطیه صفی‌زاده؛ یک پژوهشگر اسلامی با بیان اینکه کم‌کاری سبب آسیب‌های مادی و معنوی در جامعه می‌شود، اظهار کرد: کم‌کاری علاوه بر آنکه سبب خسران اخروی برای فرد می‌شود می‌تواند آسیب‌های فراوان مالی به جامعه وارد کند، در واقع هنگامی که فرد وظیفه خود را به‌خوبی انجام ندهد جامعه را دچار آسیب و خسران کرده است و فرد باید خسارت مالی وارد شده به جامعه را پرداخت و جبران کند.

یکی از مهم‌ترین مجموعه‌ها در کشور مجموعه‌های اداری هستند که به دلیل جایگاه و نقشی که دارند در توسعه هر کشوری تأثیرگذار هستند. ازجمله ویژگی‌های این مجموعه‌های تأثیرگذار مسئولیت‌پذیری و تلاش صادقانه در حوزه کاری هر نیروی انسانی است.

در هر جامعه‌ای زمانی پیشرفت صورت می‌گیرد که نیروی انسانی کارآمد، خلاق، دارای وجدان کاری و مسئولیت‌پذیر در مجموعه‌های اداری (اعم از دولتی و خصوصی) حضور داشته باشند. حضور این نیروها سرمایه بزرگ و ارزشمندی برای آن جامعه یا هر سازمانی محسوب می‌شود چون در چنین شرایطی است که تحقق اهداف آن جامعه یا سازمان میسر می‌شود. جامعه ما نیز از این قاعده مستثنی نبوده و نخواهد بود و شاید به همین دلیل است که در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور (ایران۱۴۰۴) بر تربیت و پرورش افراد خلاق، مبتکر، مسئولیت‌پذیر و با وجدان کاری تأکید شده است.

تأملی بر آمارهای ارائه‌شده در خصوص زمان کار مفید در دستگاه‌های دولتی و بخش‌های خصوصی این نگرانی را ایجاد می‌کند که ممکن است اهداف جامعه ایران در سال ۱۴۰۴ در زمینه نیروی انسانی جامه عمل نپوشد چراکه با میانگین ساعت کار مفید حدود یک ساعت در روز (گرچه برخی‌ها این مدت را کمتر هم اعلام کردند) گویای کم‌کاری یا تنبلی در محیط‌های کاری و عدم بهره‌وری مناسب نیروی انسانی است که دلایل متعددی می‌تواند داشته باشد. به همین دلیل هر جامعه یا سازمانی برای دستیابی به اهداف خود نیاز به نیروی انسانی با وجدان کاری بالا دارد. افرادی که با احساس مسئولیت مثال‌زدنی کار و تلاش می‌کنند و وظایف خود را به‌طور دقیق و به‌موقع و با کیفیت مناسب انجام می‌دهند. در مجموع قوانین و مقررات اداری هم به این موضوع توجه شده است و کم‌کاری در انجام وظایف مسلم اداری که موجب تضییع حقوق اشخاص گردد (حتی اگر نسبت به موضوع علم هم نداشته باشد) از جمله مصادیق تخلفات اداری محسوب می‌شود.

البته تحقیقات نشان می‌دهد که کم‌کاری فقط مختص ادارات نبوده و در تمام ارگان‌ها این پدیده مشاهده می‌شود. در همین راستا با کارشناس علوم دینی و سبک زندگی به گفت وگو نشسته که نتیجه را باهم می‌خوانیم:

حجت‌الاسلام علی سعدیان خاطر نشان کرد: اسلام برای اینکه روابط اقتصادی نیز همانند روابط اجتماعی با صداقت و راستی و از روی عدالت و رضایت انجام پذیرد، مصالح فردی و

سپهرغرب، گروه متن زندگی؛ کمتر کسی هست که با وجود داشتن خواهر یا برادر بزرگ یا کوچکترش، با هم عوا نکرده باشند. همه ما این تجربه را داریم اما نحوه رفتار پدر و مادر با دعوای بچه‌ها خیلی با اهمیت است.

تربیت فرزند در دنیای امروز همچون دیگر کارها سخت و دشوارتر از گذشته شده البته شاید اگر آلان پدربزرگ و مادربزرگ‌های ما هم بودند، می‌گفتند که کار آن‌ها هم ساده نبوده است اما دنیای تکنولوژی و اینترنت‌زده امروز کار را برای والدینی که تنها خودشان به تربیت کودک نمی‌پردازند، سخت‌تر کرده است. به عبارتِ اگر والدین به خیلی مسائل ورود نکنند، حتماً فضای مجازی و دوستانِ این‌کار را به جایشان انجام می‌دهند.

تربیت چند فرزند هم سختی‌های خاص خود و هم نیاز به آگاهی بیشتری نسبت به تربیت تک‌فرزندی دارد به طوری‌که اگر پدر و مادر هم‌زمان حواسشان به بچه‌ها نباشد یا از یکی غفلت کنند، ممکن است مسائل جبران‌ناپذیر تربیتی برای آن فرزند اتفاق بیفتد. کمتر کسی هست که با خواهر یا برادرش دعوا نکرده باشد. در دعوا هم که حلوا خیرات نمی‌کنند یکی مو می‌کشد و دیگری هم جیغ می‌زند و صورت خواهر یا برادرش را می‌خراشد. همه ما این تجربه را چه خودمان در کودکی در قبال برادر و خواهرانمان و هم به عنوان والدینی که دارای چند فرزند هستند، داشته و خواهیم داشت. بنابراین این تجربه را با پوست و گوشت و استخوان درک می‌کنیم اما یک نکته وجود دارد و آن هم رفتار پدر و مادر با دعوای بچه‌ها است. قطعاً پدر و مادری که نمی‌توانند مساوات را بین بچه‌ها برقرار کنند، مدیریت عاطفه و احساسات بین بچه‌ها داشته و رفتار یکسانی را نتوانند با آن‌ها بکنند، اولین خراش را به آینده و زندگی فرزندشان داده‌اند. چه اینکه شاید ما الآن بزرگسالانی را بشناسیم که هنوز پادشان است پدر یا مادرشان نسبت به آن‌ها کم‌لطفی کرده،

اجتماعی تأمین گردد و از هرگونه هرج و مرج، اختلاف و درگیری جلوگیری شود، مردم در تمام عرصه‌های زندگی ازجمله معاملات یا خیال راحت، خوشی، خُرَمی و آرامش زندگی کنند، در زمینه تجارت و معاملات نیز احکام و قوانینی مقرر داشته است تا با اجرای آن‌ها بتوانند زندگی سالم و خدایسندانه‌ای داشته باشند.

وی با بیان اینکه در اسلام مکرراً توصیه شده که انسان وظیفه خود را به‌صورت دقیق و کامل انجام دهد، عنوان کرد: به دلیل مهم بودن موضوع، اسلام در تمام حوزه‌های قرارداد، معامله و انجام دقیق امور و وظایف، توصیه‌ها و قوانین متفاوتی وضع کرده است به طور مثال اسلام دستور داده که قبل از به‌کارگیری کارگر، مزد او را مشخص کرده و قبل از اتمام کار پاداشش را پرداخت کند.

وی افزود: زمانی که انسان یک کار را به عهده می‌گیرد و یا قراردادی را امضا می‌کند باید بر اساس وظیفه خود آن کار به‌صورت دقیق و کامل انجام دهد و آن را به اتمام برساند؛ همان‌طور که به‌دانشگاه کم‌فروشی در اسلام جزء گناهان کبیره به‌شمار می‌رود، در واقع کم‌فروشی، کم‌کاری و کوتاهی در کار، در دین اسلام گناه محسوب می‌شود که غیر قابل بخشش است.

این پژوهشگر اسلامی با بیان اینکه کم‌کاری سبب آسیب‌های مادی و معنوی در جامعه می‌شود، اظهار کرد: کم‌کاری علاوه بر آنکه سبب خسران اخروی برای فرد می‌شود می‌تواند آسیب‌های فراوان مالی به جامعه وارد کند، در واقع هنگامی که فرد وظیفه خود را به‌خوبی انجام ندهد جامعه را دچار آسیب و خسران کرده است و فرد باید خسارت مالی وارد شده به ارگان جامعه را پرداخت و جبران کند.

حجت‌الاسلام سعدیان عنوان کرد: آثار کم‌کاری در ارگان‌ها و کسب و کار مختلف، متفاوت است. برای مثال جراحی را در نظر بگیرد که با کم‌کاری

کارشناس سبک زندگی یکی دیگر از عوامل کم‌کاری را واقع نبودن افراد به عواقب این عمل در جامعه و آخرت دانست و مطرح کرد: همان‌طور که می‌دانید در برخی از پست‌های دولتی کم‌کاری جرم محسوب می‌شود و در صورتی‌که کارمندی از انجام امور و وظایف خود شانه خالی کند می‌تواند احمال کاری او را به‌کمیسون عالی تخلفات گزارش داد و علیه فرد شکایت کرد.

خود سبب از بین رفتن بیمار می‌شود، درواقع این عمل ناشایست در برخی از مشاغل و ارگان‌ها شکل جدی‌تری به خود گرفته و آثار زیان‌بار و غیر قابل جبران در جامعه بر جای خواهد گذاشت.

وی در ادامه بیان کرد: به عنوان مثال نمایندگان مجلس را در نظر بگیرید در صورتی که با بی‌دقتی و کم‌کاری قوانین را تنظیم و تصویب کنند بدون شک جامعه آسیب خواهد دید و این امر سبب افزایش ناهنجاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی خواهد شد. در اسلام توصیه‌های زیادی بر انجام دقیق امور توسط مسئولان شده است.

وی در خصوص آثار و پیامدهای کم‌فروشی در جامعه، اظهار کرد: در صورتی‌که در جامعه رواج یابد، اعتماد مردم به یکدیگر سلب شده و در نظام خرید، فروش و قراردادها خسارات جبران‌ناپذیری ایجاد خواهد شد چراکه حق، عدالت، نظم و حساب در همه چیز و همه‌جا بی اصل اساسی و حیاتی بر نظام هستی حاکم است؛ بنابراین هرگونه انحراف و تجاوز از این اصل آثار خطرناکی را به‌دنبال دارد، به‌خصوص کم‌فروشی سرمایه اعتماد و اطمینان را که رکن مهم مبادلات در جامعه است را از بین می‌برد.

این کارشناس مذهبی نداشتن تخصص برخی

افراد و عدم ارتباط رشته تحصیلی با کار فرد را یکی از علل کم‌کاری در جامعه دانست و اذعان کرد: این امر باعث می‌شود که بازدهی و راندمان کاری به‌شدت کاهش یابد بنابراین لازم است افراد را بر اساس استعداد و مهارت‌هایی که دارند دسته‌بندی کرده و امور مختلف را به آن‌ها بسپاریم.

کم‌کاری جرم است

حجت‌الاسلام سعدیان یکی دیگر از عوامل کم‌کاری را واقع نبودن افراد به عواقب این عمل در جامعه و آخرت دانست و مطرح کرد: همان‌طور که می‌دانید در برخی از پست‌های دولتی کم‌کاری جرم محسوب می‌شود و در صورتی‌که کارمندی از انجام امور و وظایف خود شانه خالی کند می‌توان کوتاهی او را به‌کمیسون عالی تخلفات گزارش داد و علیه فرد شکایت کرد.

وی با بیان اینکه در قانون برای افراد کم‌کار مجازات تعیین شده است، تصریح کرد: برخی افراد کم‌کاری و بی‌دقتی را رزنگی تلقی می‌کنند در حالی که فرد سهل‌انگار در دنیا و آخرت دچار خسران و زیان خواهد شد.

این پژوهشگر مباحث دینی با بیان اینکه باید عواقب کم‌کاری در جامعه و آخرت را فرهنگ‌سازی کنیم چراکه برخی از افراد از آن اطلاعی ندارند، اظهار کرد: در همه ارگان‌ها، اصناف و مشاغل کمسیون رسیدگی به تخلفات وجود دارد و در صورتی‌که فردی دچار کوتاهی در کار شده و یا از انجام وظایف خود امتناع می‌کند مراجعه‌کنندگان می‌توانند از او شکایت کنند.

حجت‌الاسلام سعیدی عنوان کرد: گاهی اوقات با بی‌تفاوتی افراد و انتخاب نادرست، فردی به روی کار خواهد آمد که هیچ سختی‌با کار نداشته و این امر سبب ضایع شدن مردم در جامعه می‌شود.

وی از کم‌رنگ شدن امر به معروف و نهی از منکر در جامعه انتقاد کرد و یاد آور شد: در صورتی‌که

این واجب در جامعه اجرا شود بدون شک بسیاری از مشکلات حل خواهد شد و همچنین بسیاری از گناهان در جامعه رواج پیدا نخواهد کرد.

حال با توجه به آنچه گفته شد کم‌فروشی صراحتاً در قرآن به‌عنوان عمل ناپسند اخلاقی نام برده شده که موجب ویران شدن شهر و نابود شدن قوم آن می‌شود. در واقع دین اسلام روی مسائل اقتصادی به خصوص نسبت به مقاصد خُرد و کلان در جامعه هشدارهای جدی می‌دهد. خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: وای به حال کم‌فروشان، آنان که وقتی چیزی را با پیمانه یا وزن از مردم تحویل می‌گیرند کاملاً حق خود را استیفاء می‌کنند ولی وقتی چیزی را تحویل مردم می‌دهند در پیمانه و وزن کمتر می‌دهند.

به عبارتی این عمل ناپسند تنها در حوزه مسائل اقتصادی و مالی خلاصه نمی‌شود. متأسفانه امروز به وضوح مصادیق کم‌فروشی در همه سطوح کاری دیده می‌شود. به نوعی کارگری که از کار خود کم می‌گذارد، آموزگار و استادی که درست درس نمی‌دهد، کارمندی که به‌موقع سر کار خود حاضر نمی‌شود و وجدان کاری ندارد، مدبری که با وظایف مدیریتی خود آشنا نیست و... مثال‌های فراوان دیگر که همه مشمول کم‌فروشی هستند.

از طرفی فردی که با اداره، مجموعه دولتی یا خصوصی، حتی با شخص دیگری که قرارداد می‌بندد نسبت به برخی وظایف متعهد شده است. به تعبیر دیگر آن فرد بخشی از ساعات روزانه‌اش را در قبال دریافت مبالغی به آن اداره یا شخص فروخته است پس در نتیجه کم‌کاری در این مدت مصداق کم‌فروشی خواهد بود. متأسفانه این نمونه از کم‌فروشی در بین مردم جامعه ما بیش از هر گناه دیگری رواج دارد و هر کسی به نوعی کم‌فروشی خود را توجیه می‌کند.

تنبلی در محیط‌های کاری در هر جامعه‌ای دلایل مختلفی دارد که ازجمله آن‌ها می‌توان به جا نیتفادن فرهنگ کار، عدم رضایت افراد از نوع شغل یا کار خود، راحت‌طلبی یا نه عبارت بهتر عافیت‌طلبی کارکنان، عدم نظارت دقیق و مستمر بر کار کارکنان، استفاده از افراد در مشاغلی که با تخصص و تحصیلاتشان ارتباط ندارد، انتصاب مدیران غیر تخصصی و بعضاً انتصاب مدیران به دلیل ارتباطات سیاسی نه تخصص آنان، تبعیض میان کارکنان، عدم استفاده مناسب و به موقع از تشویق و تنبیه، ترویج فرهنگ چاپلوسی در محیط‌های کاری، عدم شناخت از توانایی‌های افراد در محیط‌های کاری توسط مدیران، دیوان‌سالاری حاکم بر مجموعه‌های اداری، ناکافی بودن دوره‌های آموزشی مفید جهت ارتقای کیفی خدمات کارکنان، عدم برخورداری از دانش روز و غیره اشاره کرد.

در چنین شرایطی استفاده صحیح از منابع مادی، نیروی انسانی و زمان صورت نخواهد گرفت و مراجعان نیز از خدمات ارائه شده توسط آن سازمان رضایت نخواهند داشت و به‌طور کلی جامعه‌ای با چنین شرایط نه‌تنها پیشرفت نمی‌کند بلکه عقب‌ماندگی را تجربه خواهد کرد. ضمناً اینکه می‌تواند زمینه‌ای برای تشویق کم‌کاری برای دیگران نیز باشد و مسئولیت‌پذیری را به حداقل برساند.

تا تبدیل به عادت برایشان نشود.

به جای قهر پیشنهاد کنید زمانی که آرام هستند، با هم صحبت کنند و اگر اشتباهی هر کدام مرتکب شده‌اند، عذرخواهی کنند و همدیگر را ببوسند.

۳- بچه‌ها را به خشونت تشویق نکنید –امان علی متوزد..– تو هم برو بزنش! این حرف اشتباهی است. اینکه شما احساسات بچه را تأیید کنید و او را تشویق به خشونت کنید. به جای اینکه او را علیه برادرش بشورانید بهتر است بگویید: «برادرت ماشینتو برداشت؟ الآن ناراحتی؟ برو باهاش حرف بزن و بهش بگو چقدر ناراحتی.

بهترین روش همان‌طور که در مورد قبلی اشاره شد این است که بچه‌ها را بعد از ناراحتی و عصبانیت، تشویق به گفت وگو با هم کنید.

۴- زود قضاوت نکنید خیلی وقت‌ها ممکن است شما دعوای بین بچه‌ها را شاهد نباشید. بنابراین نباید یک مرتبه تصمیم بگیرید و یک نفر را متهم کنید حتی از ناراحتی و عصبانیت یا گریه یکی از بچه‌هایتان هم نباید این کار را بکنید بلکه باید حرف‌های هر دو طرف را بشنوید و بعد تصمیم بگیرید.

بنابراین چشم و هم چشمی، دعوا و رقابت بین خواهر و برادرها وجود دارد. اما این نحوه رفتار شما است که می‌تواند اوضاع را بهتر یا بدتر کند.

در نهایت پدر و مادری که بدون توجه به اینکه بین بچه‌ها چه پیش آمده، پدر و مادری که برای آرامش خودشان بچه‌ها را به قهر کردن تشویق می‌کنند، پدر و مادری که رفتار یکسانی با بچه‌هایشان ندارند، والدینی که بچه‌هایشان را به خشونت تشویق می‌کنند، والدینی که احساسات بچه‌هایشان را تأیید نمی‌کنند، نه‌تنها رابطه بین آن‌ها را درست نمی‌کنند که بدترش می‌کنند و این خاطره‌ها تا ابد در ذهن بچه‌ها باقی می‌ماند. حال می‌توانید فکر کنید ببینید آیا از این دست والدین مستقیم آن‌ها را تشویق به آشتی با هم رفتار می‌کنید؟

خبر

عوامل مؤثر بر رفتار مادران در خانواده

سپهرغرب، گروه متن زندگی؛ طبق بررسی‌ها و مشاوره‌هایی که با مادرها، پدران و فرزندان داشته‌ایم، بخشی از مشکلات خانواده در ناراضایتی مادرهای خانواده از زندگی و فرزندانشان دیده شده است. بنابراین برآن شدیم تا برای شاد کردن مادرها راهکارهایی ارائه دهیم. با ما همراه باشید.

باید پدران به مادرها بیشتر محبت کنند و فرزندان هم از رابطه و محبت و علاقه پدران نسبت به او توضیح دهید، تا از نگرانی خارج شوند.

■ **عوامل مؤثر بر رفتار مادرها**

عوامل مختلفی در شکل‌گیری شخصیت و اخلاق مادرها می‌توانند دخیل باشند و بدون مشاوره نمی‌توان تشخیص داد و بهتر است، در مشاوره خصلت‌ها و عواملی که باعث به وجود آمدن ویژگی‌های مادر شده را، بررسی کنیم. حال در مشاوره‌ای کوتاه به آن می‌پردازیم.

۱- خستگی بر اثر کار بیش از حد در خانه خستگی حوصله را از انسان می‌گیرد و بر رفتار فرد اثر می‌گذارد، پس بهتر است در منزل تقسیم کار بکنیم و کمک کنیم، مثلاً؛ در آشپزی و نظافت خانه و مسائل دیگر. این فعالیت‌شما باعث آرامش و خوشحالی و ایجاد رابطه صمیمی شما با مادرتان خواهد شد.

۲- کم‌محبتی پدران به مادر باید پدران به مادرها بیشتر محبت کنند و فرزندان هم از رابطه و محبت و علاقه پدران نسبت به او توضیح دهید، تا از نگرانی خارج شوند.

۳- عدم اهمیت به حرف و گفته‌های مادر گاهی به خاطر اینکه فرزندان خیلی به حرف مادرشان گوش نمی‌کنند باعث ناراحتی و ایجاد فاصله بین آن‌ها خواهد شد. (هر چند احتمالش کم است، چون آن‌ها قطعراً عاشق فرزندانشان هستند) پس با حفظ حرمت و ادب سعی کنیم به حرف‌های مادر اهمیت بدیم.

۴- نداشتن رابطه خوب با پدر و یا فامیل‌های پدر شاید پدران با کنایه یک حرفی را بزنند و مادرها را ناراحت و دلسرد کند، همین در رفتار او تأثیر می‌گذارد، با این وضع رفتارشان تند خواهد شد.

۵- عدم رضایت از زندگی ۶- تأمین نشدن خواسته‌ها و نیازها راهکارهای مشاوران و روانشناسان فرزندان را هم و پدر خانواده تصمیم بگیرد، با مشاوره کارشناسان مهر و محبت خودشان را نسبت به مادر بیشتر کنید. – کاری کنید که مادرها با شما اظهار هم‌دردی کنند، برای او قوت قلب باشید، به حرف‌های‌شان اهمیت دهید، با جان و دل و حوصله به حرف‌های‌شان گوش کنید (هر اعتراضی و انتقادی به گفته او بلافاصله نداشته باشید، می‌توانید بعداً بگویید این طوری نیست)

– از پدران بخواهید برنامه مسافرت، تفریح و... برای خانواده در نظر بگیریند. – مادرها را برای ورزش و پیاده‌روی و خرید از بازار با همدیگر ترغیب و تشویق کنید. – نسبت به نشاط او همگی تلاش کنید. – از پدران بخواهید که برای مادرها حتماً کادو بگیرد و ابراز محبت کند.

– نسبت به کارهای آن‌ها مانند صحبت با دیگران (خصوصاً با خواهران‌شان) اعتراض نکنید.

– کاری کنید که صحبت و گفت‌وگو در محیط خانواده با همدیگر بیشتر و صمیمی تر باشد (مثلاً، چندتا لطیفه درست و حسابی با داستان خوب پیدا کنید دور هم بگویید و با هم گفت‌وگو داشته باشید).

– شما (خواننده محترم) مدیریت کنید، می‌توانید با مادرها درد دل کنید و به او کمک کنید متوجه رفتارش باشد. (البته به‌صورت غیر مستقیم) موقعی که ناراحت است از مادر بخواهید به شما بگویید، او را ببوسید، احترام و محبت خودتان را زیاد کنید آن موقع خیلی از مشکلات حل خواهد شد.

■ **نتیجه‌گیری**

عوامل را با مشاوره و نظر کارشناسان مشاوره شناسایی کنید، در عین حال شما مادر را درک کنید، مهر و محبت و احترام را بیشتر کنید، در موقعیت‌های مناسب می‌توانید خواسته‌ها و انتظارات خودتان را بیان و مطرح کنید. فضای خانواده را مدیریت کرده و سعی کنید مهر و عاطفه را در کانون خانواده و مادر بیشتر کرده و نسبت به کارهای منزل همگی همت بکنید، و نگذارید مادر زیاد دچار زحمت و سختی شود.